

TÜM DERSLER

KONU ANLATIMI

“YENİ NESİL SORULARLA ZENGİNLEŞTİRİLMİŞTİR”

- YENİ MÜFREDATA UYGUN
- TAM HÜCRELEME SİSTEMİ
- AKILLI TAHTAYA UYUMLU
- VIDEO ÇÖZÜMLÜ

Testlerdeki kodu okut.
Video çözüme anında ulaş.

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN : 978-605-06385-4-7

Yayın Koordinatörü

İbrahim POLAT

Dizgi

İlk Önce Yayıncılık Dizgi Birimi

Basım Yeri

Ostim Mahallesi 1207. Sokak 3/C-D Ostim / ANKARA

Tel: (0312) 386 00 26 - 0 850 302 20 90

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak!' diyerek geçme, tanı:
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şuheda fışkıracak toprağı sıksan, şuheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilahi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arsa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Âkif ERSOY

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaî bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

SUNUŞ

Değerli Öğretmenlerim ve Sevgili Öğrenciler,

Eğitim öğretim sürecinde öğrencilerimiz çeşitli sınavlarla karşılaşmaktadır. Öğrencilerimizin bu süreci başarılı bir şekilde tamamlamalarında onlara destek olmak amacıyla İlk Önce Yayıncılık olarak uzman bir kadroyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Yayın çalışmalarımızı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının yayınladığı öğretim programlarına göre hazırlıyoruz. İçeriklerimizi hazırlarken kazanım eksenli çalışıyor, konu anlatımlarında ve sorularda tüm kazanımları işliyoruz. Müfredat değişikliklerini anında takip ederek ve yayınlarımızı sürekli güncelleyerek öğrencilere yayınlarımızı her zaman yeni müfredata göre sunuyoruz.

İlk Önce Yayıncılık olarak yaptığımız ihtiyaç analizleriyle öğrencilerin farklı şekilde oluşan ihtiyaçlarını gidermek için ürün yelpazemizde birbirinden farklı çalışmalara yer veriyoruz. Bu kapsamda “video çözümlü tüm dersler konu anlatımı ve tüm dersler soru bankası” gibi farklı yayınlarla karşınıza çıkıyoruz.

İlk Önce Yayıncılığın size en uygun ürününü seçerek sizler de başarıya emin adımlarla koşabilirsiniz. Başarı dilekleriyle...

Kitabımıza katkıda bulunan **İşleyen Zeka Yayınları'na çok teşekkür ederim.**

İbrahim POLAT

Yayın Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE

1. BÖLÜM

FİİLİMSİLER

Fiilimsiler.....	14
Test.....	21
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	24

2. BÖLÜM

KELİME VE KELİME GRUPLARININ ANLAMI

Gerçek, Mecaz, Terim Anımlı Kelimeler	25
Kelimeler Arası Anlam İlişkileri	26
Deyimler ve Atasözleri.....	29
İkilemeler ve Söz Öbekleri.....	32
Söz Sanatları	34
Test.....	37
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	40

3. BÖLÜM

CÜMLENİN ANLAMI VE YORUMU

Eş ve Yakın Anımlı, Çelişen Cümleler	41
Cümle Yorumlama	43
Cümle Tamamlama	44
Cümleler Arası Anlam İlişkileri.....	45
Cümlede Kavramlar.....	47
Cümlede Duygular.....	51
Test.....	52
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	55

4. BÖLÜM

PARAGRAFİN ANLAMI VE YORUMU

Anlatım Biçimleri.....	56
Düşünceyi Geliştirme Yolları	58
Paragrafta Yapı	60
Paragrafta Konu, Başlık, Ana Düşünce.....	61
Test 1.....	63
Paragrafta Yardımcı Düşünce	65
Metin Türleri	66
Hikâye Unsurları	68
Test 2.....	70
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	72

5. BÖLÜM

GÖRSEL-GRAFİK OKUMA / SÖZEL MANTIK

Görsel-Grafik Okuma.....	73
Sözel Mantık, Muhakeme, Akıl Yürütme	76
Test.....	79
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	82

6. BÖLÜM

CÜMLENİN ÖGELERİ

Cümlelerin Ögeleri.....	83
Test.....	90
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	92

7. BÖLÜM

FİİL ÇATISI

Fiil Çatısı.....	93
Test.....	97
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	99

8. BÖLÜM

CÜMLE TÜRLERİ

Cümle Türleri.....	100
Test.....	107
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	109

9. BÖLÜM

DİL BİLGİSİNE DAYANAN ANLATIM

BOZUKLUKLARI

Dil Bilgisine Dayalı Anlatım Bozuklukları ...	110
Test.....	114
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	116

10. BÖLÜM

YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ

Yazım Kuralları	117
Noktalama İşaretleri.....	124
Test.....	132
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	134

MATEMATİK

1. ÜNİTE

ÇARPANLAR VE KATLAR / ÜSLÜ İFADELER

ÇARPANLAR VE KATLAR	136
Pozitif Tam Sayıların Çarpanları.....	136
Test 1.....	138
En Büyük Ortak Bölen (EBOB).....	140
En Küçük Ortak Kat (EKOK).....	141
EBOB ve EKOK Problemleri.....	142
Aralarında Asal Sayılar.....	143
Test 2.....	144
ÜSLÜ İFADELER	146
Tam Sayıların Tam Sayı Kuvvetleri.....	146
Test 3.....	149
Üslü İfadeler ile İşlemler	151
Test 4.....	153
Sayıların Ondalık Gösterimini Çözümleme	155
Bilimsel Gösterim.....	157
Test 5.....	158
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	160

2. ÜNİTE

KAREKÖKLÜ İFADELER / VERİ ANALİZİ

KAREKÖKLÜ İFADELER	161
Tam Kare Pozitif Tam Sayılar ve Karekökleri.....	161
Tam Kare Olmayan Sayıların Karekökleri .	161
Test 1.....	163
Kareköklü Bir İfadeyi $a\sqrt{b}$ Şeklinde Yazma	165
Kareköklü Sayılarla Çarpma ve Bölme İşlemleri	166
Ondalık İfadelerin Karekökleri	167
Test 2.....	168
Kareköklü Sayılarla Toplama ve	

Çıkarma İşlemleri.....	170
Test 3.....	171
Gerçek Sayılar.....	173
Test 4.....	175

VERİ ANALİZİ

Çizgi ve Sütun Grafiklerini Yorumlama ve Verileri Uygun Grafikle Gösterme.....	177
Test 5.....	179
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	181

3. ÜNİTE

BASİT OLAYLARIN OLMA OLASILIĞI / CEBİRSEL İFADELER VE ÖZDEŞLİKLER

BASİT OLAYLARIN OLMA OLASILIĞI ...	182
Olası Durumları Belirleme	182
Bir Olayın Olma Olasılığı	183
Test 1.....	185

CEBİRSEL İFADELER VE ÖZDEŞLİKLER	187
Cebirsel İfadeler	187
Cebirsel İfadelerde Çarpma İşlemi	188
Test 2.....	189
Özdeşlikler.....	191
Test 3.....	194
Cebirsel İfadeleri Çarpanlara Ayırma	196
Test 4.....	199
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	201

4. ÜNİTE

DOĞRUSAL DENKLEMLER / EŞİTSİZLİKLER

DOĞRUSAL DENKLEMLER	202
Birinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler	202

Test 1.....	205
Koordinat Sistemi	207
Doğrusal İlişkiler	208
Doğrusal Denklemlerin Grafiği.....	208
Test 2.....	211
Doğrusal İlişki İçeren Gerçek Hayat Durumları.....	213
Test 3.....	214
Doğrunun Eğimi.....	216
Test 4.....	221
EŞİTSİZLİKLER	223
Eşitsizlikler	223
Birinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Eşitsizlikler	224
Test 5.....	228
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	230

5. ÜNİTE

ÜÇGENLER / EŞLİK VE BENZERLİK

ÜÇGENLER	231
Üçgende Kenarortay, Açortay ve Yükseklik	231
Test 1.....	234
Üçgenlerin Kenarları Arasındaki İlişkiler....	236
Üçgenlerin Kenarları ve Açıları Arasındaki İlişkiler.....	237
Test 2.....	239
Üçgen Çizimleri	241
Test 3.....	243
Pisagor Bağıntısı	245
Test 4.....	249
EŞLİK VE BENZERLİK.....	251
Eşlik ve Benzerlik	251
Test 5.....	255
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	257

6. ÜNİTE

DÖNÜŞÜM GEOMETRİSİ / GEOMETRİK CİSİMLER

DÖNÜŞÜM GEOMETRİSİ	258
Öteleme	258
Test 1.....	260
Yansıma	261
Ardışık Öteleme ve Yansıma.....	263
Test 2.....	264
GEOMETRİK CİSİMLER.....	266
Dik Prizmaların Temel Elemanları ve Açınımı	266
Test 3.....	268
Dik Dairesel Silindir	270
Test 4.....	272
Dik Dairesel Silindirin Yüzey Alanı	274
Dik Dairesel Silindirin Hacmi	275
Test 5.....	276
Dik Piramidin Temel Elemanları ve Açınımı	278
Dik Koninin Temel Elemanları ve Açınımı	280
Test 6.....	282
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	284

FEN BİLİMLERİ

1. ÜNİTE

MEVSİMLER VE İKLİM

Mevsimlerin Oluşumu	286
Test 1	288
İklim ve Hava Hareketleri	290
Test 2	293
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	295

2. ÜNİTE

DNA VE GENETİK KOD

DNA ve Genetik Kod	296
Test 1	299
Kalıtım	301
Test 2	304
Mutasyon ve Modifikasyon	308
Test 3	311
Adaptasyon	313
Biyoteknoloji	313
Test 4	316
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	320

3. ÜNİTE

BASINÇ

Katı Basıncı	321
Sıvı Basıncı	322
Gaz Basıncı	322
Test	324
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	326

4. ÜNİTE

MADDE VE ENDÜSTRİ

Periyodik Sistem	327
Fiziksel ve Kimyasal Değişimler	328
Test 1	331

Kimyasal Tepkimeler	335
Test 2	337
Asitler ve Bazlar	339
Test 3	343
Maddenin Isı ile Etkileşimi	345
Test 4	347
Maddenin Hâlleri ve Isı Alışverişi	349
Türkiye’de Kimya Endüstrisi	352
Test 5	354
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	358

5. ÜNİTE

BASİT MAKİNELER

Basit Makineler	360
Test 1	365
Test 2	367
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	370

6. ÜNİTE

ENERJİ DÖNÜŞÜMLERİ VE ÇEVRE BİLİMİ

Besin Zinciri ve Enerji Akışı	371
Test 1	373
Enerji Dönüşümleri	375
Test 2	379
Madde Döngüleri ve Çevre Sorunları	381
Sürdürülebilir Kalkınma	382
Test 3	384
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	388

7. ÜNİTE

ELEKTRİK YÜKLERİ VE ELEKTRİK ENERJİSİ

Elektrik Yükleri ve Elektriklenme	389
Elektrik Yüklü Cisimler	390
Test 1	392
Elektrik Enerjisinin Dönüşümü	396
Test 2	400
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	402

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

1. ÜNİTE

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

Uyanan Avrupa Sarsılan Osmanlı	404
Mavi Gözlü Çocuk: Mustafa.....	407
Buhranlar Büyük Kahramanlar Doğurur	411
Adım Adım Liderliğe	412
Test.....	415
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	407

2. ÜNİTE

MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN

ADIMLAR

I. Dünya Savaşı'na Yol Açan Gelişmeler... 418	
Osmanlı Devleti'nin Son Savaşı: I. Dünya Savaşı.....	418
İşgal Yıllarında Anadolu.....	422
Cemiyetler ve Kuvâ-yı Millîye	424
İstiklal Yolculuğu.....	426
Bir Milletin Yemini: Misak-ı Millî	429
Egemenlik Milletindir.....	430
Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar.....	431
Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması... 431	
Test	433
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	435

3. ÜNİTE

MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLÂL YA ÖLÜM!

Doğu ve Güney Cepheleleri	436
Batı Cephesi.....	438
Maarif Kongresi	443
Millî Mücadele, Millî Seferberlik: Tekalif-i Millîye	443
Direnışten Dirilişe: Sakarya'dan Büyük Taarruz'a	444
Türkiye'nin Tapu Senedi: Lozan Antlaşması.....	446
Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Millî Mücadele	448
Test	449
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	451

4. ÜNİTE

ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

Atatürk İlkeleri.....	452
Siyasi Alandaki Gelişmeler	455
Hukuk Alanındaki Gelişmeler	457
Eğitim ve Kültür Alanındaki Gelişmeler	458
Toplumsal Alandaki Gelişmeler.....	461
Ekonomi Alanındaki Gelişmeler.....	463
Sağlık Alanındaki Gelişmeler.....	465
İlelebet Cumhuriyet.....	466
Atatürk İlke ve İnkılaplarının Temel Esasları.....	467
Test	468
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	470

5. ÜNİTE

DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar . 471	
Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi	472
Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler ..	472
Test	474
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	476

6. ÜNİTE

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Türk Dış Politikasının Temel İlkeleri	477
Dış Politikada Yaşanan Gelişmeler	477
Misakımillî'nin Son Zaferi: Hatay	483
Test.....	484
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	486

7. ÜNİTE

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

Atatürk'ün Vefatı ve Yankıları	487
İnsan Eserleriyle Yaşar.....	488
Yeniden Sarsılan Dünya.....	489
II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri	492
Demokrasi Yolunda Güçlü Adımlar	492
Test.....	494
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	496

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

1. ÜNİTE

KADER İNANCI

Kader ve Kaza İnancı	498
İnsanın İradesi ve Kader.....	499
Kaderle İlgili Kavramlar.....	500
Bir Peygamber Tanıyorum:	
Hz. Musa (a.s.)	502
Bir Ayet Tanıyorum: Ayet El-Kürsi ve	
Anlamı	503
Test.....	505
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	507

2. ÜNİTE

ZEKÂT VE SADAKA

İslamın Paylaşma ve Yardımlaşmaya	
Verdiği Önem.....	508
Zekât ve Sadaka İbadeti.....	509
Zekât ve Sadakanın Bireysel ve	
Toplumsal Faydaları	511
Bir Peygamber Tanıyorum:	
Hz. Şuayb (a.s.).....	511
Bir Sure Tanıyorum: Mâun Suresi ve	
Anlamı	512
Test 2.....	514
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	516

3. ÜNİTE

DİN VE HAYAT

Din, Birey ve Toplum	517
Dinin Temel Gayesi	518
Bir Peygamber Tanıyorum:	
Hz. Yusuf (a.s.).....	519
Bir Sure Tanıyorum: Asr Suresi ve Anlamı	520
Test.....	521
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	523

4. ÜNİTE

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Doğruluğu ve	
Güvenilir Kişiliği	524
Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Merhametli ve	
Affedici Oluşu	524
Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İstişareye	
Önem Vermesi.....	525
Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Davasındaki	
Cesaret ve Kararlılığı.....	525
Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Hakkı	
Gözetmedeki Hassasiyeti	526
Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İnsanlara Değer	
Vermesi	526
Bir Sure Tanıyorum: Kureyş Suresi ve	
Anlamı	527
Test.....	528
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	530

5. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM VE ÖZELLİKLERİ

İslam Dininin Temel Kaynakları	531
Kur'an-ı Kerim'in Ana Konuları	531
Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri	533
Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Nuh (a.s.)	535
Test.....	537
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım	539

İNGİLİZCE

UNIT 1

FRIENDSHIP

Friendship	542
Quiz 1	545
Quiz 2	546

UNIT 2

TEEN LIFE

Teen Life	548
Quiz 1	550
Quiz 2	552
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 1-2)	554

UNIT 3

IN THE KITCHEN

In The Kitchen	555
Quiz 1	557
Quiz 2	559

UNIT 4

ON THE PHONE

On The Phone	561
Quiz 1	563
Quiz 2	565
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 3-4)	567

UNIT 5

THE INTERNET

The Internet	568
Quiz 1	570
Quiz 2	572

UNIT 6

ADVENTURES

Adventures	574
Quiz 1	576
Quiz 2	578
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 5-6)	580

UNIT 7

TOURISM

Tourism	581
Quiz 1	583
Quiz 2	585

UNIT 8

CHORES

Chores	587
Quiz 1	589
Quiz 2	591
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 7-8)	593

UNIT 9

SCIENCE

Science	594
Quiz 1	596
Quiz 2	598

UNIT 10

NATURAL FORCES

Natural Force	599
Quiz 1	601
Quiz 2	603
Kendimizi Yazılıya Hazırlayalım (Unit 9-10)	604

CEVAP ANAHTARI	605
----------------------	-----

8. SINIF

TÜRKÇE

KONU ANLATIMI

- 1. BÖLÜM : FİİLİMSİLER**
- 2. BÖLÜM : KELİME VE KELİME GRUPLARININ ANLAMI**
- 3. BÖLÜM : CÜMLENİN ANLAMI VE YORUMU**
- 4. BÖLÜM : PARAGRAFİN ANLAMI VE YORUMU**
- 5. BÖLÜM : GÖRSEL – GRAFİK OKUMA / SÖZEL MANTIK**
- 6. BÖLÜM : CÜMLENİN ÖGELERİ**
- 7. BÖLÜM : FİİL ÇATISI**
- 8. BÖLÜM : CÜMLE TÜRLERİ**
- 9. BÖLÜM : DİL BİLGİSİNE DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI**
- 10. BÖLÜM : YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ**

FİİLİMSİLER

FİİLİMSİLER

1. İSİM-FİİLLER (AD EYLEMLER)

- Ondan bir şey **dilemek** geldi içinden.
- Dokunduğum her şeyin altın **olmasını** isterim.
- Uşaklarına güzel bir yemek **yapmalarını** emreder.
- Gediz Nehri'nde **yılanmasını** söyler.
- Sadece **ağlamak** istiyormuş.
- Çocukça **gülüşün** ardına sakladı duygularını.
- Kitabı sessiz **okuyuşta** huzur bulurdu.

Bu cümlelerde geçen “**dilemek, olmasını, yapmalarını, yılanmasını, ağlamak, gülüşün, okuyuşta**” kelimeleri “**dile-, ol-, yap-, yıka-, ağla-, gül-, oku-**” fiillerinden “**-ma, -mak, -ış**” ekleriyle türemiştir. Türeyen bu kelimeler “**dile-, ol-, yap-, yıka-, ağla-, gül-, oku-**” fiillerinin anlamlarını taşıdıkları hâlde bir fiil gibi çekimlenemez. Çünkü aldıkları ekler onları isimleştirmiştir.

Hem fiil hem de isim özelliği taşıyan bu tür fiilimsilere isim-fiil (**ad eylem, mastar**) adını veriyoruz.

Örnek Soru

Bahçedeki hamak, çocukların eğlenmek ve dinlenmek için yarış hâlinde koştukları bir yerd.

Bu cümlede kaç isim-fiil vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

Çözüm

“Eğlenmek, dinlenmek” kelimeleri isim-fiildir. Cümlede başka bir isim-fiil yoktur.

B

Uyarı

- * İsim-fiiller, isimler gibi ismin hâllerine girerler: okuma - y - ı, okuma - y - a, okuma - da, okuma - dan...
- * İsim-fiillerin olumsuzları, fiiller gibi “**-ma, -me**” ekiyle yapılır: düşünmemek, anlamama, bitme-yiş...
- * İsim-fiiller, eylemlere **-ma (-me), -ış (-iş, -uş, -üş), -mak (-mek) (mayışmak)** eklerinin getirilmesiyle türetilir.

İsim-fiil eklerini alan bazı kelimeler, eylem anlamından uzaklaşarak bir kavramın adı olarak da kullanılabilirler. Bu durumda fiilimsi olma özelliklerini kaybederler ve kalıcı isim olurlar.

- Tohum **ekmek** çok zormuş.

İsim-fiil

- Sofraya oturmuş, **ekmeğe** el atmış, ekmek altın

Kalıcı isim

olmuş.

- Canım hiçbir şey **yemek** istemiyor.

İsim-fiil

- Uşaklarına güzel bir **yemek** yapmalarını emreder.

Kalıcı isim

Örnek Soru

Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili kelime isim-fiil değildir?

- A) Bir tabak kavurmayı tek başına bitirdi.
B) Seninle tartışmayı göze alamadı.
C) Senden, düşünmek için süre istedi.
D) Dinlenme zamanı gelince işi bıraktı.

Çözüm

B, C ve D seçeneklerindeki altı çizili kelimeler “-me, -ma” ekiyle olumsuz yapılabilir. Bu nedenle isim-fiildir. A seçeneğindeki “kavurma” kelimesi ise bir yemek adıdır ve kalıcı isimdir. “-me, -ma” ekiyle olumsuzu yapılmaz.

A

1. BÖLÜM

Uyarı

Bir kelimenin kalıcı isim mi yoksa isim-fiil mi olduğunu anlamak için bu kelimeyi olumsuz hâle getiririz. Olumsuzu “-me, -ma” ekiyle yapılıyorsa kelime isim-fiildir. Yapılamıyorsa kalıcı isimdir.

■ Bu ipi makaraya **sarmayı** düşünme.

■ Bu ipi makaraya **sarmamayı** düşünme.

(Bu cümlede “sarma” kelimesi fiilimsidir.)

■ En sevdiğim yemek **sarma**dır.

■ En sevdiğim yemek **sarmama**dır. (Olmaz.)

(Bu cümlede “sarma” kelimesi kalıcı isimdir.)

Örnek Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime isim-fiil **değildir**?

- A) Çocuklar beni görünce gülmeye başladı.
- B) Sen ona aldırma, işini yap.
- C) İsterseniz kısa bir yürüyüşe çıkalım.
- D) Değişik yerleri gezmek önemlidir.

Çözüm

A, C ve D seçeneklerinde altı çizili kelimeler isim-fiildir. B'deki “aldırma” kelimesi ise çekimli fiilin olumsuz şeklidir ve isim - fiil değildir.

B

2. SIFAT-FİİLLER (ORTAÇLAR)

- Bahçede **koşan** çocukları izliyorum.
- **Sararmış** yapraklar ardımızdan savruluyor.
- **Kahrolası** fareler burada da karşımıza çıktı.
- Bir adım bile **atacak** hâlim kalmadı.

Fiilimsiler

Bu cümlelerde geçen **koşan-sararmış-kahrolası-atacak** kelimeleri fiillere çeşitli ekler getirilerek (koş-an, sarı-armış, kahrol-ası, at-acak) oluşturulmuş yeni kelimelerdir. Bu kelimeler hem fiilin anlamını taşımaktadır hem de kendilerinden sonra gelen ismi nitelemektedir. Yani bir işi, oluşu, hareketi bildirdikleri için fiil özelliği taşımaktadır. Aynı zamanda bir ismi niteledikleri için de sıfat özelliği taşımaktadır. Bu özellikteki fiilimsilere **sıfat-fiil (sıfat eylem/ortaç)** adını veriyoruz.

“**Koşan** çocuklar” tamlamasında “koşan” kelimesi hem “koşma” eylemini bildirir hem de çocukları niteleyerek diğer çocuklardan ayırır. “**Sararmış** yapraklar” tamlamasındaki “sararmış” kelimesi hem sararma eylemini bildirir hem de yaprakları niteler.

Benzer durum “kahrolası fareler” ve “atacak hâl” tamlamalarında da vardır.

Fiil kök ya da gövdelerine -an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş ekleri getirilerek sıfat-fiiller oluşturulur.

Ne? Anası mezar dikecekmiş mi dedin? Anlamadım.

Uyarı

Sıfat-fiiller, bir adın sıfatı gibi kullanılarak sıfat tamlaması oluşturur.

Sabreden derviş, muradına ermiş.

Sıfat-fiil İsim

Sıfat tamlaması

Sokakta tanıdık yüzler gördük.

Sıfat-fiil İsim

Sıfat tamlaması

- **Anlaşılmaz** sorularla kafamı karıştırdı.
- Kimsenin yüzüne **bakacak** hâlim kalmadı.

Fiilimsiler

Uyarı

“-er, -mez, -ecek, -miş, -dik” ekleriyle kurulan sıfat-fiilleri, çekimli fiillerle karıştırmamak gerekir. Sıfat-fiil yapan “-dik ve -ecek” ekleri “-diği, -eceği” şeklinde de kullanılabilir.

Bu kelimelerin sıfat görevi yapıp yapmadıklarına göre de bunları ayırmak mümkündür.

Koşar adım yürüyoruz.

Sıfat-fiil İsim

Sıfat tamlaması

(“Koşar” kelimesi “adım” isminin sıfatıdır ve sıfat tamlaması kurmuştur. Bu nedenle sıfat-fiildir.)

Bu çocuk akşama dek koşar.

Fiil

Temel cümle

Bu cümlede “koşar” kelimesi fiilimsi değil, çekimli fiildir.

Söyleyecek sözüm kalmadı.

Sıfat-fiil İsim

Sıfat tamlaması

“Söyleyecek” kelimesi bu cümlede sıfat-fiildir. Çünkü “söz” isminin sıfatıdır.

Son sözü o söyleyecek.

Fiil

Bu cümlede “söyleyecek” sözü çekimli fiildir.

Sıfat-fiiller de sıfatlar gibi çekim eki aldıklarında ya da cümlede doğrudan öge olduklarında adlaşır.

Anladım. “Ağlayan çocuğu susturun.” demek yerine, “Ağlayanı susturun.” dersem “ağlayan” fiilimsisi çekim eki (-ı) aldığı için adlaşmış sıfat olur.

Atı alan adam, Üsküdar’ı geçti.

Sıfat-fiil İsim

Sıfat tamlaması

Atı alan, Üsküdar’ı geçti.

Adlaşmış
sıfat

Bu cümlede “alan” fiilimsisi çekim eki almamıştır. Ancak burada da adlaşmış sıfattır.

Uyarı

Sıfat-fiil ekleriyle türetilmiş bazı kelimeler, fiil anlamını kaybedip bir varlığın ya da kavramın adı olarak da kullanılabilir. Bunları fiilimsi saymak yanlış olur.

- Geçmişî bırak geleceğe bak.
- Çekeceği yerden al.
- Evde yiyecek kalmadı.
- Yaradana sığınıp kılıcını çekti.

Uyarı

Bu kelimelerin kalıcı isim olup olmadıklarını anlayabilmek için isim-fiillerde olduğu gibi kelimeyi “-me, -ma” ekiyle olumsuz yapmaya çalışırız. Bu ekle olumsuz yapılabiliyse fiilimsidir, yapılamazsa kalıcı isimdir.

“Geçmişî bırak, geleceğe bak.”

cümlesini,

Geçmemişî bırak, gelmeyeceğe bak.

şeklinde söyleyemeyiz. Çünkü burada “geçmişî” ve “gelecek” sözleri kalıcı isimdir.

3. ZARF-FİLLER (ULAÇLAR)

- Bu metro, nüfus artışı **hesaplanarak** yapılmış.
- Kent **kalabalıklaştıkça** metro yaygınlaşacak.
- Ben bunları **düşünürken** konu aydınlanıyor.
- Genç hanım, tepemden **uzanıp** pencereye abanıyor.
- Üzerine güneş **urunca** değişik renklere bürünüyor.

Bu cümlelerde renkli yazılan kelimelerde fiil kök ya da gövdelerine **-arak, -tıkça, -ken, -ip, -unca** ekleri getirilmiştir. Bu ekleri alan fiiller, çekimli fiil olma özelliğini kaybetmiş, fiilin durumunu veya zamanını bildiren fiilimsi hâline gelmiştir.

1. BÖLÜM

Not

Fiillerin durumunu veya zamanını bildiren fiilimsilere **zarf-fiil (bağ fiil / ulaç)** adını veriyoruz.

Zarf-fiiller, fiil kök ya da gövdelerine **-ken, -alı, -e ... -e, -madan, -ip, -ince, -arak, -dıkça ...** ekleri getirilerek yapılır.

“Bunları **düşünürken** konu aydınlanıyor.”

cümlesinde **düşün - ür - ken** kelimesinde “düşün-” eylemi geniş zaman eki **(-ür)** aldıktan sonra “-ken” fiilimsi ekini alarak zarf-fiil olmuştur.

Pencerenin önünde **otururken** aklıma geldi.

- Güneşe **bakınca** gözlerim karardı. (**Zaman**)
(- Ne zaman karardı? - Güneşe bakınca karardı.)
- Kapıyı **çalmadan** içeri girme? (**Durum**)
(- Nasıl girme? - Kapıyı çalmadan girme.)
- Koltuğu **çekip** oturdum. (**Durum**)
(- Nasıl oturdum? - Koltuğu çekip oturdum.)
- İçeri **girer girmez** konuşmaya başladı. (**Zaman**)
(- Ne zaman konuşmaya başladı?
- İçeri girer girmez.)
- Olay yerinden **koşarak** uzaklaştı. (**Durum**)
(- Nasıl uzaklaştı? - Koşarak.)

FIİLİMSİYLE FİİL VE İSİM SOYLU KELİMELER ARASINDAKİ FARK

- Hoşa **gitmeyen** sözler söylemeyin.
Fiilimsi
- **Konuşurken** kimseyi **kırmamaya** özen gösterin.
Fiilimsi **Fiilimsi**
- Bu saatten sonra sokağa **çıkarak** istemiyorum.
Fiilimsi

Fiilimsiler

Bu cümlelerde “**gitmeyen, konuşurken, kırmamaya, çıkmak**” kelimeleri fiilimsidir. Fiilimsiler, fiil kök ya da gövdelerinden türetilmişlerdir. Ancak fiiller gibi çekimlenemezler. Kip ve zaman eki almazlar.

Sıfat-fiillerde “-miş” eki geçmiş zaman, “-ecek” eki gelecek zaman, “-er” eki geniş zaman, “-dik” eki geçmiş zaman anlamı taşır. Fakat bu fiilimsiler, kişi eki alamadıkları için fiiller gibi çekimlenemezler.

Uyarı

Fiilimsiler, fiiller gibi “-me, -ma” ekiyle olumsuz yapılır. Ama fiiller gibi çekimlenemezler. Cümlede isim, sıfat ve zarf görevinde kullanılırlar ve isim çekim eklerini alırlar.

İlk Önce Yayıncılık

- **Çalışmak** istiyorum.
Fiilimsi
- **Çalışma** – y – **ı** düşünüyorum.
Fiilimsi **Hâl eki**
- **Çalışma** – y – **a** başladım.
Fiilimsi **Hâl eki**
- **Çalışmak** – **ta** kararlı mısınız?
Fiilimsi **Hâl eki**
- **Çalışmak** – **tan** yoruldu.
Fiilimsi **Hâl eki**

Bu cümlelerde “**çalışmak**” fiilimsisi önce yalın hâlde kullanılmıştır. Sonraki cümlelerde ise ismin **-i** (belirtme), **-e** (yönelme), **-de** (bulunma), **-den** (ayrılma) hâl eklerini alarak kullanılmıştır.

- Buraya gelme – n – iz – **in** nedenini biliyorum.

Bu cümlede ise “**gelme**” fiilimsisi önce “-iz” iyelik ekini, sonra da “-in” tamlayan ekini alarak tamlama kurmuştur (gelmenizden nedeni).

Fiilimsiler

Türkçe

- Konuştuklarını anlama – **m** uzun sürdü.
- Biraz düşünme – **n** gerekiyor.
- Çoktan gelme – s – **i** gerekirdi.
- Bir saat daha bekleme – **miz** gerekiyor.
- Okuyuş – **unuz** – u beğenmedi.
- Gelme – **leri** uzun sürer.

Bu cümlelerde isim fiillerin, isimler gibi iyelik eklerini aldıklarını görüyorsunuz.

- Tanıma – dık(dığ) – **im** biri seni sordu.
- Bil – dik(diğ) – **imiz** şeyler var.
- Başla – dık(dığ) – **ınız** işi yarıda bırakmayın.

Bu cümlelerde de sıfat fiiller, iyelik eklerini almıştır.

- Bu **konusma** – **lar** canımı sıktı.
Fiilimsi Çoğul eki
- O **terleme** – **ler** niçin?
Fiilimsi Çoğul eki

Bu cümlelerde fiilimsiler, isim çekim eklerinden çoğul ekini almıştır.

- Öğrencinin işi, derslerine **çalışmak** – **tır**.
Fiilimsi Ek fiil
- O adam benim eski bir **tanıdığım** – **dır**.
Fiilimsi Ek fiil
(adlaşmış sıfat fiil)
- En iyi gülen, en son **gülen** – **miş**.
Fiilimsi Ek fiil
(adlaşmış sıfat fiil)

Bu cümlelerde ise fiilimsilerin, isim çekim eklerinden biri olan ek fiil ekini aldığını görüyorsunuz.

İlk Önce Yayıcılık

Uyarı

Sıfat-fiiller, niteledikleri isim düştüğü zaman ya da cümlede doğrudan öge oldukları zaman adlaşır.

- **Topladığım** bilgiler bu kadar.
Sıfat-Fiil
- **Topladıklarım** bu kadar.
Adlaşmış Sıfat-Fiil

Fiilimsilerle İsim Soylu Kelimeler Arasındaki Fark	İsimlerin olumsuz "yok" ya da "değil" kelimeleriyle yapılır. Fiilimsilerinki ise "–me, –ma" ekiyle yapılır.
Fiilimsilerle Fiiller Arasındaki Fark	Fiiller, kip ve zaman eki olarak çekimlenirler. Fiilimsiler, kip ve zaman eki almadıkları için fiiller gibi çekimlenemezler.
Fiilimsilerle İsim Soylu Kelimeler Arasındaki Benzerlik	Fiilimsiler, isim çekim eklerini (hâl eki, iyelik eki, tamlama eki, ek eylem, çoğul eki) alırlar.
Fiilimsilerle Fiiller Arasındaki Benzerlik	Fiilimsilerin olumsuz da fiiller gibi "–me, –ma" ekiyle yapılır.

2019 LGS

“Dedesinin elini öptü.” cümlesinde “öptü” sözcüğü çekimli fiildir ve cümlenin yüklemidir. Dedesinin öpülesi ellerini hatırladı.” cümlesinde ise “öpülesi” sözcüğü fiil anlamını korumakla birlikte kendisinden sonra gelen ismi nitelediği için sıfat-fiildir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde sıfat-fiil kullanılmıştır?

- A) Meyvesiz ağaca kimse taş atmaz.
- B) Menfaatleri için küçülmeyen insan büyüktür.
- C) Hayat ancak yaşayarak tecrübe edilir.
- D) Öğrenmenin sınırlarını genellikle kendiniz koyarsınız.

Çözüm

Doğru cevap B'dir. Çünkü A'da “meyvesiz ağaç” sıfat tamlamasında sıfat olan kelime “meyvesiz” isim kökenlidir, C'de “yaşayarak” kelimesi zarf-fiildir, D'de sıfat ya da sıfat-fiil kullanılmamıştır. B'de ise “küçülmeyen insan” sıfat tamlamasında “küçülmeyen” kelimesi fiilden türemiş bir sıfattır ve kendinden sonraki ismi nitelemiştir.

B

TEOG KASIM 2016

Sesin nerde kaldı, her günkü sesin
Unutulmuş güzel şarkılar için

Bu dizelerdeki fiilimsinin türce özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Bir yer var, biliyorum
Her şeyi söylemek mümkün
- B) Yıllardır görmediğimiz kentin
Yürümüşlük anısıyla eski cumbalı evlerin
- C) Niçin oyun biterken en sonra hatırlanır
Hatıralarımızın en tatlı oyunları
- D) Kaç gündür gözlerimi bile kırpmadan
Yağmur altında bir şehre bakıyorum

Çözüm

Soru kökündeki dizelerde “unutulmuş” kelimesi sıfat-fiil görevinde kullanılmıştır. B'deki “görmediğimiz” kelimesi de sıfat-fiildir. Diğerlerinde sıfat-fiil yoktur.

B

2020 LGS

Açıklama

Cümlede durum veya zaman bildiren fiilimsiler zarf-fiildir.

Örnekler:

Murat Nehri donunca gençler, üzerinde top
zaman bildiren zarf-fiil

oynuyormuş.

Gözlerini kitaptan ayırmadan sorduğum
durum bildiren zarf-fiil

soruya cevap verdi.

(I) Yaz aylarında tamamen kuruyan Kara Muğ-
la Deresi'nin yatağını takip ederek Saburhane
Meydanı'na ilerliyorum. (II) Saburhane'nin sürprizli
sokaklarına doğru yol alırken yüzleri ısıtan neşeli
ilkbahar güneşinin ağaçlara can verdiğini hisset-
mek zor olmuyor. (III) Kim bilir üst üste kaç kat
kireç atılmış bembeyaz boyalı evleri keşfetmek
için sokak aralarına dalıyorum. (IV) Evlerin ahşap
bölümleri, Saburhaneli kadınların titizliğiyle siline
siline özgün ve büyümlü bir sanat eserine dönüşmüş
sanki.

**Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisin-
de zarf-fiil yoktur?**

- A) I B) II C) III D) IV

Çözüm

I. cümlede “ederek” sözcüğü durum bildiren bir zarf-fiildir.

II. cümlede “alırken” sözcüğü zaman bildiren bir zarf-fiildir.

IV. cümlede “siline siline” sözcük grubu durum bil-
diren bir zarf fiildir.

III. cümlede zarf-fiil yoktur.

C

Fiilimsiler

Etkinlik

- A. Aşağıdaki cümlelerde noktalı yerlere uygun fiilimsi eklerini yazınız. Yandaki kutucuklara da bu fiilimsilerin türlerini yazınız.

- a. Sınavın başla.....sına saatler kaldı.
- b. Dönül..... akşamın ufkundayız.
- c. Soruya cevabı ilk ver..... Ali'ydi.
- ç. Yağmur yağ..... burnumuza mis gibi toprak kokusu gelir.
- d. Sen gittin gid..... yüzümüz gülmedi.
- e. Kirlara uzan..... bulutları seyredelim.
- f. Ders çalış.....ını öğren..... sevindim.

Fiilimsi Türü

- B. Verilen cümleleri uygun fiilimsi ekleriyle birleştiriniz.

- Sabahleyin arkadaşımı gördüm. ● Çok sevindim :.....
- Özür diledi. ● İzin istedi. ● Yerine oturdu. :.....
- Etrafına bakmıyordu. ● Dalgınca yürüyordu. :.....
- Köye gitti. ● Ninesinin elini öptü. :.....
- Okula gitti. ● Arkadaşını gördü. :.....

- C. Aşağıdaki kök hâlinde verilen fiillere; isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil olacak şekilde fiilimsi ekleri getiriniz. Daha sonra bu fiilimsileri cümle içinde kullanarak noktalı yerlere yazınız.

bil	
isim-fiil →	
sıfat-fiil →	
zarf-fiil →	
göl	
isim-fiil →	
sıfat-fiil →	
zarf-fiil →	